

oziru pa je z Andražem Hudopiskom, ki tudi oddaleč diši po dobroznanih vzorih; da jih ne doseza, to ni njegova krivda. Murnik je pač rabil nekakega „boga iz mašine“, da mu peha Telebanovca semtertja, zato je postavil na plan ta čudni — mixtum compositum. Odtod pa bo marsikaj nerazumljivega — jasno. Čemu treba n. pr. risa in hudiča, ko je vse to že tako neusmiljeno obrabljeno in naši povesti pravzaprav nič ne koristi? Pač morda v tistem zmislu, kakor sem dejal zgoraj: k najlepšim delom prištevam namreč Matijeve sanje o bodočih zlatih in Andraževe bodrilne, premeteno-preproste besede, kar se spleta v prepoetičen duet. In Matijevo romanje v Ljubljano, njegovi doživljaji itd.? Vse to smo pač v podobnih inačicah slišali že na šolskih klopeh. Vendar treba priznati, da je ta del menda še najbolj — vesel. Preprosto, malo duhovito in nič smešno pa je beračevo maščevanje, abderitsko zborovanje Telebancev in kazen za Matijevo uskoštvo. Pametno je storil umetnik, da je Matijo na koncu vtaknil pod jarem sv. Luke, četudi z najhujšo Telebanko. Tako se naposled vse srečno in povoljno izteče, za kar bo pisatelju gotovo hvaležno naše nerazvajeno čitateljstvo; da tudi za smeh, ki ga je izvabil iz razdražljivih živcev, to se razume.

Dr. Iv. Merhar.

Pregelj Ivan dr.: Romantika. Natisnila in založila „Narodna tiskarna“. 1910. 8°. 96 str. + 21. Cena 1 K 50 v.

V tej knjigi se je pesnik „Dom in Sveta“ (kjer je peval pod psevdonimom I. Mohorov) in „Koledarja Družbe sv. Mohorja“, ki je izdal neuspelo zbirko nemških prevodov iz Gregorčiča pod naslovom „Adriaklänge“, predstavil z zbirko slovenskih pesmi. Kdor bi za nenavadnim naslovom „Romantika“ iskal „sinjo cvetko“ nemške romantike, ta bi bil precej razočaran. Zbirka obsega v prvem delu lirične, v drugem pretežno epične stvari. V prvem delu pogrešamo ostro začrtano, enotno, samoraslo individualnost, drugi pa se ne odlikuje ravno po živi, sočni invenciji. Pregelj je včasih tako nesrečen, da bi se lahko kremenu smilil, drugič pa zopet „drzen, kakor orel vrh planin“ (str. 33). Na 31. str. poje:

Rož sem rdečih si vsejal,
vinsko trto sem sadil.
Pelin rože je pregnal,
mraz vinike zamoril —

Štiri strani pozneje — o kako pestro in naglo žive naši poetje! — pa že popeva:

sejal sem temo — solnce žanjem,
sejal cestò — za polen hram.

Zadnji verz je tukaj tudi lep primer njegove košate retorike, ki dela, da so njegovi verzi mnogokje megleni in naravnost neumljivi. Tako je na str. 56. šest kitic dolga „Tožba zavržene“, kjer pevec patetično deklamira z visokega koturna, čitatelj pa se na koncu pesnitve zaman in brezupno povprašuje, kdo je pravzaprav ta „zavržena“. Na str. 54. stoje verzi:

Zlato si ti, ki zapeljan
iz raja si izbičan bil
po njem spet poveličan bil
in tak, da moreš, hočeš dan.

Ti verzi naravnost kriče po slavistični seminarski nalogi s tekstovno kritiko, paralelami, analogijami in kar je še drugih takih prijetnih stvari v instrumentariju literarne inkvizicije. Pomanjkujočo invencijo bi naj nadomeščale reminiscence iz

fabulistike starih pridigarjev in učenjaške simbolike Picinellija (*similis pellicano* str. 11; *iungit amantes* 39; *maior in occasu* 40), kar pa so samo literarni petrefacti brez vsake zveze za našo dobo. Tudi sicer se nahaja v tej knjigi mnogo tehniških reminiscenc: „smela pesem, — ki cele te izpel še nisem“ spominja že zaradi nenaadne rime na Gregorčiča, kjer imamo vsaj dosledni „nesem“. Na Zupančičeve „razrite blazine“ spominja uvod na str. 18, kontrapozicija v prvi tercini na str. 30. pa na istega pesnika „Kuj me življenje, kuj“. „Jaz grem na pot, na daljno pot“, je pel že pred leti nekdo v almanahu „Na novih potih“; seveda se je tukaj misel izčistila; tam je nekdo (Koderman ali Hacin) hodil po zaljubljenih potih, Pregelj pa gre „na daljno pot, tja v mesto Betlehem“ (str. 23). „Po nebu plava mesec bled“ (str. 59) že v neki znani popevki. Prevod iz Coppéeja (str. 16) je pisec teh vrst čital že nekje drugje v nemškem jeziku (pri Ganghoferju ali Eufemii von Adlersfeld-Ballestrem?) in — boljši. Vse to so sicer dokazi, da si Pregelj za učitelje in vzore ni izbral ravno najslabših pesnikov in da se mu je vcepila v dušo lepota, kjer koli jo je našel. In to je tudi nekaj. Vendar za poeta še ne vse. Poet pokaže in ustvari lahko srečno in živo le to, kar je v njegovi notranjosti dozorelo in postalo doživljaj; refleksije in reminiscence so samo medle kopije. V epičnih pesnitvah je mnogo bolj srečen (prim. „Ob uri in dnevu“ 68; „Sneženo dete“ 74; — „Povest o solzah“ pa je nezmisljena str. 77—81), samo pazi naj na tehniko verza in na jezik. Da piše „odkar pa kruha *v nas* več ni — živimo od solza soli (45), to je za poeta zelo nepoetično, in da piše „deklamuješ“ (41) in ne zna postaviti povratnih zaimkov, to se pri slovenskem pisatelju ne da opravičiti z nobeno „poetsko svobodo“, ker ga je za to premalo — poeta. Pregelj ima dovolj čuta in zmisla za poezijo, samo svojih pesmi naj ne maši v tiskarski stroj. In dobro naj premisli, predno se bo s svojo „Novo komedijo“ skušal z Dantejem. J. A. Glonar.

Slovenski prevod „Jevgenija Onjegina“. — V zadnji številki „Zvonovi“ je napisal J. A. Glonar kritiko tega mojega prevoda. Pisana je dokaj stvarno in hvalo je treba pri nas dati kritiku, da je prevod tudi prečital in ga deloma celó primerjal z originalom (drugod se to samo po sebi razume!). Prijetno bi delovala tudi ona pogumna svežost, ki daje kritiku individualno barvo, ako bi v svojih apodiktčnih trditvah bazirala na evidentni dognanosti in ne le prepogosto tudi na osebнем mnenju kritika, ki je v isti meri podvržen zmoti, kakor je bil prelagatelj. — G. Glonar mi našteva nekaj nedoslednosti in takozvanih slovničnih „nepravilnosti“. Nič ne rečem, zlasti pa ne bom metal polen za pikolovci, ker po poklicu „sam pripadam k njim“. Kvečjemu, ako zaupam gosp. kritiku, da je takih stvari v prevodu še vsaj petkrat več. Razlagajo pa se takole: Prve vrste nedoslednosti, zlasti v naglasu je pridržal prelag. zato, da je lože ohranil romanu oni značaj, ki mu je zanj v prvi vrsti šlo: konverzacijsko lehkoto in neprisiljenost. Ker „Onjegin“ ni klasicistično delo, sem se izogibal vsega, kar bi dišalo po papirnosti in suhoparni slovniški pretiranosti. In ta glavni namen, menim, da se mi je tudi posrečil. Popolno doslednost v naglasu sem do izvestne meje žrtvoval tem lože, ker je naglas tudi v naši omikani konverzaciji jako nedosleden in celo v našem literarnem jeziku še nikakor ne fiksiran. Kot vzgled teh nedoslednosti pa bi bil g. Glonar izbral lahko boljše primere nego „nohté“ (v. 322, 326) in „nóhte“ (319); zadnje mesto se namreč pri meni glasi „za nóhte“, kar je čisto pravilno, ker predlog poteza naglas nazaj. Druge nedoslednosti, zlasti pravopisne in metrične (tu naravnost napake) odklanjam od sebe na drugo adresu. Ko se je „Onjegin“ pričel staviti, mi je namreč pisal g. dr. Ilešič, da želi faktor „Kat. Tiskarne“, da bi tudi on (Matični predsednik)